La Cluj-Napoca, Festivalul Liszt 200

(Costin Popa – 29 octombrie 2011)

În organizarea Operei Maghiare din Cluj-Napoca a avut loc recent, sub patronajul Ministerului Culturii şi Patrimoniului Naţional, un majestuos festival dedicat aniversării a 200 de ani de la naşterea lui Franz Liszt. Gyula Szép, directorul general al teatrului de pe malul Someşului şi József Horváth, directorul artistic al festivalului au imaginat un program bogat, desfăşurat pe parcursul a nu mai puţin de 22 de zile.

Orchestra Operei Maghiare, Orchestra şi Corul de femei ale Filarmonicii Transilvania din Cluj Napoca, Corul Radiodifuziunii Maghiare şi Corul Academic Radio, Ansamblul Jánosi şi Orchestra de Cameră Liszt Ferenc din Budapesta au fost formaţiile care au constituit coloana vertebrală a manifestării. Li s-au alăturat pianiştii Daniel Goiţi, Csíky Boldizsár, Imre Rohman (Salzburg), organistul László Fassang (Budapesta), dirijorii Csaba Somos şi Balázs Kocsár (Budapesta), Nicolae Moldoveanu (Elveţia) şi, nu în ultimul rând, József Horváth.

La Opera Maghiară, la Academia de Muzică „Gheorghe Dima", la Reduta (Muzeul Etnografic al Transilvaniei), în Biserica reformată din str. Mihail Kogălniceanu, la Casa de Cultură a Studenţilor, muzica lui Liszt a răsunat omagiindu-i complexa personalitate. „Missa Solennis", „Sfinţi şi demoni" (fantezie scenică din viaţa şi creaţia compozitorului, regizată şi dirijată de György Selmeczi), oratoriul „Legenda Sfintei Elisabeta" au constituit câteva din punctele cheie ale festivalului.

A fost organizat şi un concurs pentru tineri pianişti iar în 22 octombrie, ziua de naştere a lui Franz Liszt, s-a desfăşurat un Simpozion Internaţional de Muzicologie la care au prezentat comunicări cunoscuţi exegeţi ai creaţiei lisztiene din Bucureşti, Cluj-Napoca, Budapesta şi Iaşi. În aceeaşi zi, a fost dezvelită o placă memorială pe clădirea Redutei, locul unde Liszt a concertat în 1846 şi 1879.

Festivalul Liszt 200, organizat exemplar, a fost una din manifestările reper ale vieţii artistice din România anului 2011, pildă a multiculturalismului unui oraş care aspiră la candidatura de Capitală Culturală Europeană a anului 2020.

Serata de închidere…

... a festivalului a programat la Opera Maghiară o primă audiţie naţională, Oratoriul „Legenda Sfintei Elisabeta", despre care se ştie că a fost prezentată in-loco doar în două fragmente, cu prilejul turneului lui Liszt din Transilvania anului 1879. Compusă în 1864 şi cântată pentru prima oară în 1865 la Conservatorul din Pesta, ampla lucrare vocal-simfonică (două secţiuni, şase părţi) a beneficiat de textul lui Otto Roquette şi de sursa inspiratoare a şase fresce semnate de Moritz von Schwind la Castelul Wartburg din Turingia. Ele configurează viaţa Sf. Elisabeta, fiică a regelui Andrei al II-lea al Ungariei şi a primei sale soţii, Gertrud de Merania. Sosirea Elisabetei la Wartburg pentru cununia cu Ludwig, fiul landgrafului Hermann, minunile săvârşite de Elisabeta

în casele săracilor, izgonirea eroinei principale de către Sofia, soția landgrafului, viața de pustnică dăruită celor oropsiți, moartea și înmormântarea în prezența împăratului Friedrich al II-lea sunt episoade distincte, străbătute de filonul dumnezeirii, în sobrietate și pietate. Este desigur spiritul lui Liszt, depărtat aici de teatralitate și de dramaturgie intensă. Poate doar în scena a patra, plină de intervențiile Sofiei, de confruntările lui Elisabeta, partitura se dinamizează și construcția câștigă în raporturile dintre voci și orchestră, dintre vocile înseși.

Dirijorul József Horváth a intuit profesionist specificul opusului și, la pupitrul unei admirabile și cu sunet compact orchestre a Operei Maghiare din Cluj-Napoca, a restituit – cu gestică economică, eficientă și precisă – atmosfera narativă și subtilitățile de expresie. Concertul a fost solid pregătit. Și-a adus contribuția un ansamblu de renume, Corul Academic Radio din București pregătit de Dan Mihai Goia, și aici cu cântări moi și catifelate, cu dinamică în marșuri și expozee înălțătoare în imnuri. Corul de copii Junior VIP din Cluj Napoca (dirijoare Anca Mona Mariaș) a întregit prin omogenitate importantele ansambluri prezente pe scenă.

József Horváth a ales un platou excelent de soliști, care a validat odată în plus nivelul înalt al vocilor clujene, al pregătirii lor. Elisabeta a fost soprana Brigitta Kele, un glas liric cu timbralitate fastă, rotundă, generoasă, cu care clădește linii melodice frumoase în sonorități strălucitoare. Și baritonul Florin Estefan (Ludwig), cunoscut mie în primul rând printr-un foarte bun Oneghin bucureștean dar și din anterioare prestații clujene, are o voce caldă și amplă, cu tente cvasi tenorale pe alocuri, pe care o folosește pentru derulări inspirate de fraze muzicale. Incisiv și puternic, în pofida unor asprimi, s-a arătat glasul mezzospranei Orsolya Veress (Sofia), și ea, tânără artistă de perspectivă, al cărei duel dramatic cu Elisabeta a sunat în genul confruntării teribile dintre Ortrud și Elsa din „Lohengrin”-ul wagnerian. În alte roluri, de mică întindere, au cântat Sándor Balla și Sándor Árpád, voci grave sonore, bine impostate.

Florin Estefan și Brigitta Kele

Orsolya Veress și Brigitta Kele

A fost mare succes de public și poate, într-un viitor nu prea îndepărtat, producția clujeană a oratoriului „Legenda Sfintei Elisabeta” de Liszt va vizita și Bucureștiul.